

Lessen voor het Milieubeleid: het Tinbergen perspectief

Prof. dr. Frank den Butter

VU, Den Butter Economisch Advies

Seminar Netwerk Groene Groei

8 September 2015, Den Haag

Vraagstelling

Welke doelstellingen kent het milieubeleid en hoe kan het beleid met inzet van instrumenten bijdragen aan de verwezenlijking van die doelstellingen?

(sub): Welke beren komt het beleid op het pad naar verwezenlijking tegen en wat is het belang van technologie?

denButter
Economisch Advies

Agenda

- Doelstellingen
- Instrumenten
- Actoren
- Politieke oplossing
- Implementatie(kosten) (beren)
- Besluit

NET
WERK
GROENE
GROEI

denButter
Economisch Advies

Doelstellingen (van algemeen naar specifiek)

- Verhoging (mondiale maatschappelijke) welvaart
- Behoud/ verhoging milieukwaliteit (+ werkgelegenheid = dubbel dividend?; duurzaamheid)
- Tegengaan klimaatverslechtering (grens aan stijging zeespiegel/ extreem weer)
- Beperking uitstoot broeikasgassen
- Afname verbruik fossiele brandstoffen
- Groter aandeel duurzame energie
- Verhoging milieu-(energie)efficiëntie/ productiviteit (“groene groei”)
- Internaliseren externe effecten

NET
WERK
GROENE
GROEI

denButter
Economisch Advies

Instrumenten

- Belasting: regulerende heffingen (verbruik, substitutie, prikkel tot technologische vernieuwing: verbetering bestaande technologie; transitie naar nieuwe technologie)
- Regulering via marktbeprizing (bv. verhandelbare emissierechten)
- Rantsoenering, moratorium op gebruik
- Subsidiering innovatie (vanwege positieve externe effecten, infant industry, reparatie kapitaalmarkt onvolkomenheden, incubator)
- Beïnvloeding preferenties (“nudging”: Toon®; Kiek!)

NET
WERK
GROENE
GROEI

denButter
Economisch Advies

Actoren

- Consumenten (c)
- “Burgers” (overheid; o)
- Eigenaars fossiele hulpbronnen (n)
- Producenten (p)
- Politiek/wetenschap
- Maatschappelijke activisten
- Supranationale instituties

denButter
Economisch Advies

Actoren

- Houd rekening met invloed van producenten: averechtse beleidseffecten: groene paradox
- P_n (b.v. prijs vat ruwe olie) = kosten extractie + rent eigenaars
- P_p (b.v. prijs benzine zonder belasting) = P_n + productie- en transportkosten + winst producent
- P_c (b.v. benzineprijs aan de pomp) = P_p + belasting
- Belasting \uparrow \rightarrow $P_c \uparrow$ (regulering \rightarrow vraag \downarrow) \rightarrow P_p en $P_n \downarrow$: winst producent en rent eigenaars neemt af.

Actoren

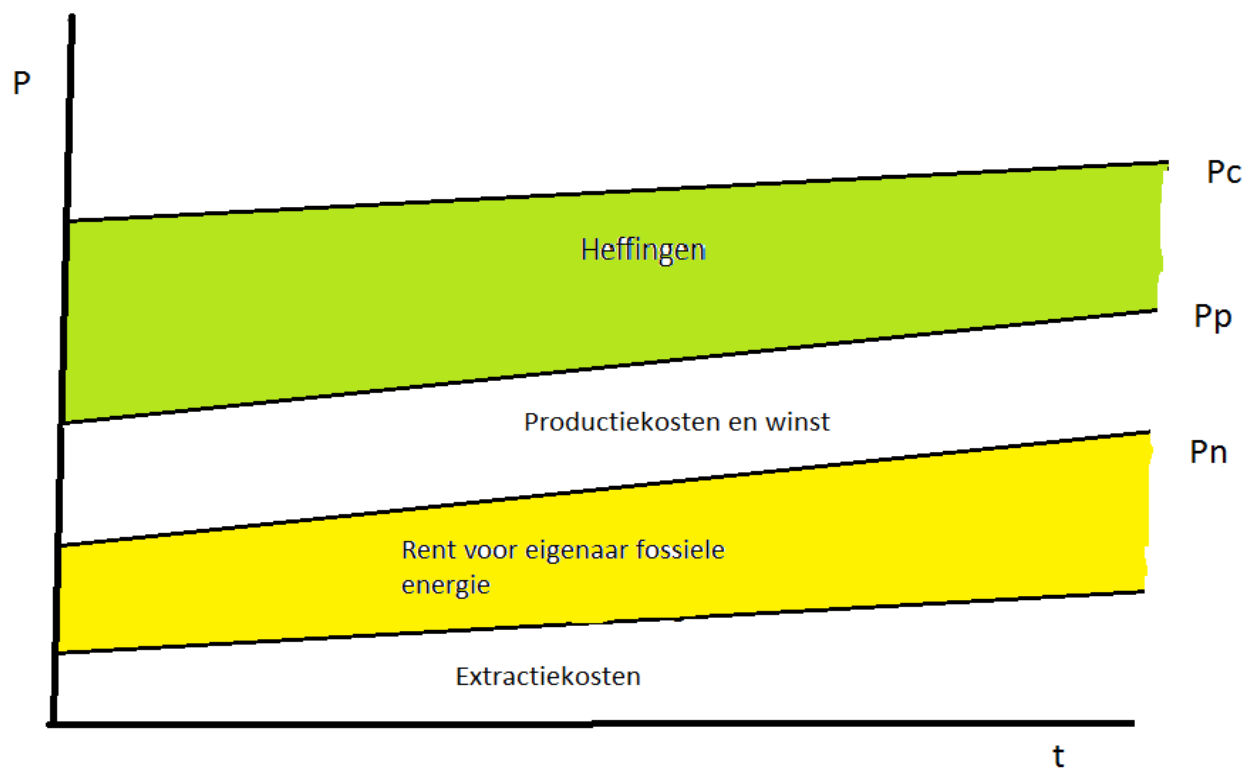
- Dynamiek en lange termijneffecten van milieubeleid (klimaatbeleid): eigenaars proberen hun “rent” te optimaliseren over lange termijn en producenten (energieleveranciers) hun winst.
- Kan betekenen dat eigenaars uitputting/verkoop van hun hulpbronnen naar voren schuiven: afhankelijk van “prijswig”: Pn’
 - Pn: groene paradox bij toegenomen aanbod en vraag
- Rente om toekomstige “rents” en winsten te disconteren is belangrijk en kan per actor verschillen.

NET
WERK
GROENE
GROEI

denButter
Economisch Advies

Actoren

Politieke oplossing

- Bepaling (regulerende) heffingen vraagt een zorgvuldige afstemming van het tijdpad.
- Tijdsconsistentie is daarbij van belang voor het bereiken van de gewenste exploitatiestrategie (en vermijden groene paradox).
- Bepaal zo goed mogelijk via een beleidsreactiefunctie de politieke oplossing:
inzet instrumenten = f (doelstellingen)
- Vgl. Taylor regel bij monetair beleid

denButter
Economisch Advies

Implementatie(kosten)(beren)

- Meeste milieumodellen houden geen rekening met implementatiekosten van het beleid.
- Probleem van “free riderschap”
- Aantasting “milieu”(landschap, leefomgeving) door maatregelen.
- Windmolens, zonnepanelen, waterkrachtcentrales <-> PowerWindow, geothermische energie
- Betrek alle betrokken actoren bij plannen en implementatie: verlaging implementatiekosten via “koppelzones” (voorbeeld: Alderstafel).
- Behoud menselijke maat en kleinschaligheid: intrinsieke <-> extrinsieke motivatie.

NET
WERK
GROENE
GROEI

denButter
Economisch Advies

Besluit

- Richt beleid op duidelijke (intermediaire) doelstellingen zodat evaluatie achteraf mogelijk is.
- Benut theoretische en empirische modelmatige kennis om te komen tot beleidsreactiefuncties die als vuistregels kunnen dienen. Denk om aanpassingsvertragingen en verwachtingen.
- Houd bij het besluitvormingsproces rekening met implementatiekosten.
- Probeer die implementatiekosten te beheersen via intrinsieke motivatie van de actoren.

NET
WERK
GROENE
GROEI

denButter
Economisch Advies